

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

העותרים:

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

באמצעות ב"כ עו"ד מירי גרוס

מהקליניקה לזכויות בעבודה

הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן

אוניברסיטת תל אביב

וכן ע"י ב"כ עו"ד טל חסין ו/או אבנר פינצ'וק ו/או עודד
פלר ו/או גדי ניקולא ו/או דבי גילד-חיו ו/או מיכל תג'ר
ו/או עביר ג'ובראן ו/או ניצן אילני ו/או הגר שחטר ו/או
רעות שאער ו/או הילה שרון ו/או עדן גלעד ו/או יעל
זיידמן ו/או אלוזה בונייה

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

וכן ע"י ב"כ עו"ד ד"ר מורן סבוראי

-נגד-

המשיבים:

1. שר החינוך
2. משרד החינוך
3. היועצת המשפטית לממשלה

ע"י ב"כ ממחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה

משרד המשפטים, ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לדיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי, המופנה למשיבים ומורה להם לבוא וליתן
טעם:

1. מדוע לא ייאסר על אגף בקרה ואכיפה במשרד החינוך ועל עובדיו, או על כל גורם אחר במשרד,
לבצע בדיקות של עובדי הוראה, ולערוך "תיק מידענות" בעניינם.

2. מדוע לא תופסק עבודת "הוועדה המייעצת למנכ"ל לעניין טיפול בהסתה נגד המדינה במערכת החינוך".
3. מדוע לא יבוטלו נהלי "הוועדה המייעצת למנכ"ל לעניין טיפול בהסתה כנגד המדינה במערכת החינוך".

מבוא ובקשה לדיון דחוף

1. עניינה של עתירה זו בהליכי בדיקה, איסוף מידע והתחקות סמויים אחר מורים ועובדי הוראה לאחר שהתקבלה במשרד החינוך תלונה בדבר התבטאותם, בכתות או מחוץ להן, ובדפוסי עבודתה ונהליה של ועדה הפועלת במשרד החינוך כ"וועדה מייעצת למנכ"ל לעניין טיפול בהסתה במערכת החינוך" (להלן: **ועדת ההסתה**).
2. אף שלטענת המשיבים עבודת ועדת ההסתה החלה כבר בשנת 2016, דבר קיומה לא פורסם. היא פעלה במשרד מכוח נוהל שהוגדר "מסמך פנימי", ועד לאחרונה לא נחשף. קיומה של הוועדה התגלה לראשונה במסגרת תגובתה המקדמית של המדינה לעתירות שתקפו את חוק איסור העסקת עובדי הוראה ושליטת תקציב ממוסדות חינוך עקב הזדהות עם מעשה טרור או עם ארגון טרור (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2024 שנכנס לתוקף ביום 7.11.2024 (להלן: **תיקוני החקיקה או החוק החדש**). חוק זה, אשר תיקן חוקי חינוך שונים, מאפשר לשר החינוך ולמנכ"ל המשרד לפטר מורים ולשלול תקציבים מבתי ספר בהליך מינהלי. ביום 31.12.2025 ניתן בגדרן צו על תנאי, המורה למשיבים ליתן טעם מדוע לא יבוטל החוק החדש (בג"ץ 52884-11-24 **אבני נ' כנסת ישראל** (להלן: **עניין אבני**)).
3. ביום 25.9.2025 אישר המשיב 1, שר החינוך, נוהל חדש לעבודת הוועדה המייעצת, שצורף לתגובתה המקדמית של המדינה לעתירות שתקפו את החוק החדש (סעיף 36 לתגובה המקדמית; להלן: **הנוהל החדש או נוהל 2025**). נוהל עבודת הוועדה משנת 2016, שכאמור הוגדר "מסמך פנימי", צורף לתצהיר התשובה של המדינה מיולי 2026 (להלן: **תצהיר התשובה והנוהל הישן או נוהל 2016**). בתצהיר זה הרחיבה המדינה בדבר תפקיד ועדת ההסתה המוקדמת, הרכבה, דפוס פעולתה וסמכויותיה. הוסבר כי על מנת לבחון תלונה שהתקבלה במשרד אודות התבטאות עובד הוראה, עורכים גורמי האכיפה במשרד "דוח מידענות" אודותיו, שמטרתו היא להציג את התשתית העובדתית המלאה אודות הפרסומים הפומביים שלו, הרלוונטיים לבחינת התלונה. זאת, על מנת לקבל "הקשר מלא", ולעמוד על "מכלול הנסיבות" (סעיפים 21-22 לתצהיר התשובה).
4. עוד פורט בתצהיר התשובה הרכבה של ועדת ההסתה ככובעה מכוח החוק החדש בהתאם לנוהל 2025, תפקידה וסמכויותיה, לרבות פירוט המידע אודות העובד שנדרש שיועבר אליה בטרם תשב על המדוכה ותגבש המלצותיה בעניינו.
5. עיון בנהלי הוועדה, החדש והישן, מגלה שהרכב בעלי התפקידים בוועדת ההסתה מכוח שני הנהלים כמעט זהה. חברי הוועדה המוקדמת הם מנהל תחום הביטחון במשרד, מנהל אגף אכיפה בו, נציג אגף כוח אדם בהוראה ונציג הלשכה המשפטית. בנוהל 2025 נוסף להרכב הוועדה מנהל אגף המשמעת במשרד או נציגו. לאיש מבין חברי הוועדה אין כל מומחיות בבחינת ביטויים ובפרשנותם, בתרבות, בפדגוגיה ובחינוך.

6. שני הנהלים קובעים, שעוד בטרם התכנסות הוועדה יש לבצע בדיקות מקדימות מפליגות על עובד ההוראה, שכוללות מידע בעל רגישות מיוחדת אודותיו, כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן: **חוק הגנת הפרטיות**): פנייה לשב"כ ולמשטרה בדרישה לקבלת מידע ובדיקת קיומו של הליך משמעותי. בנוהל 2025 נדרש מידע גם על "כוונה לפתוח בחקירה פלילית". אף שהדברים אינם מעוגנים בנוהל, הבדיקות כוללות סריקה שיטתית של פרסומי עובד ההוראה ברשתות החברתיות. שני הנהלים מורים, שהוועדה מוסמכת להורות על ביצוע בדיקות עומק נוספות.
7. הנהלים עוסקים בהתבטאויות מורים. בעוד שמטרתו המוגדרת של נוהל 2016 היא "לבחון מקרים של הסתה נגד המדינה", נוהל 2025 קובע, שעניינו להסדיר את עבודת הוועדה המייעצת למנכ"ל ליישום סמכותו "לעניין טיפול בהסתה כנגד המדינה" מכוח החוק החדש: נקיטה בהליכים שונים נגד מורים בגין הזדהות עם ארגון טרור, פרסום קריאה לביצוע מעשה טרור, שבח, אהדה, עידוד ותמיכה במעשה טרור.
8. מענים לבקשות חופש מידע בנושא פעולת ועדת ההסתה, שהתקבלו בפברואר 2026, מלמדים כי בשנים 2023-2025 בחנה הוועדה מאות תלונות שהתקבלו נגד מורים בגין התבטאויות. מאז תחילת ההפיכה המשטרית בשנת 2023, וביתר שאת לאחר 7.10.2023, אספה הוועדה מידע על כ-160 עובדי חינוך. בכמחצית מהמקרים נקבעה "הסתה או הליך בירור להסתה". עוד מלמדת תשובת חופש המידע, שעיקר פעילות ועדת ההסתה מתבצע בעניינם של עובדי הוראה ערבים. המשרד לא סיפק נתונים על פעילות הוועדה שקדמה לשנת 2023.
9. ועדת ההסתה, כך התברר, אינה הגורם היחיד במשרד החינוך שעוסק בהתבטאויות מורים, בוחן תלונות שהתקבלו בעניינם, מקבל מידע מקיף אודותיהם ומחליט על דרכי הטיפול בהם. במענה המשרד לעותרים מיום 12.7.2026 התגלה, כי תלונות על התבטאויות עובדי הוראה ברשתות החברתיות מגיעות ישירות גם לאגף בכיר משמעת וטוהר המידות במשרד (להלן: **אגף משמעת**) ומטופלות בו. במסגרת זו, מבקש אגף משמעת מאגף בקרה ואכיפה במשרד להכין "דוח מידענות" אודות העובד. למענה המשרד לא נלוו כל נוהל או הנחיות העוסקות בבחינת התבטאויות מורים באגף המשמעת ובאגף אכיפה, ואף לא פירוט בדבר דפוס הפעלת שיקול הדעת שלהם בתחום.
10. שניים מהעותרים טופלו, ועדיין מטופלים, על ידי המנגנונים השונים במשרד שעוסקים בהתבטאויות מורים ובהטלת סנקציות בגינם. למעלה מחצי שנה עסק אגף משמעת בבדיקות סמויות ובקבלת החלטות אודות העותר 2, **מר אבני**, עד אשר נקרא לבסוף לשיחת בירור אצל מנהל בית הספר בו עבד. העותר 1, -----, שעובד כמורה -- שנים, נדרש להתייצב לשימוע בפני הוועדה במאי 2025, במטרה לבחון את המשך העסקתו במערכת החינוך, בעקבות "דוח שהתקבל" מאגף בקרה ואכיפה במשרד.
11. הנה כי כן, במשרד החינוך מתבצעות בדיקות, חקירות והתחקות בסתר אחר מורים בשל תלונות על התבטאויות פוליטיות שלהם ברשתות החברתיות. בדיקות אלה כוללות פנייה לגופי הביטחון, קבלת מידע אודות הליכים פליליים ומשמעתיים שהתקיימו ומתקיימים בעניינם וסקירה מקיפה של התבטאויותיהם; הכל שלא בידיעתם וללא שניתנת להם הזדמנות להישמע טרם קבלת ההחלטה על פתיחה בהליכים נגדם. פקידים שונים במשרד החינוך קובעים ממצאים עובדתיים ומשפטיים בעניינם, מחליטים אם יש בהתנהלותם הסתה נגד המדינה בכלל והסתה לטרור בפרט, וממליצים על העברת עניינם להליכים מינהליים, משמעתיים או פדגוגיים.

12. הליכי בדיקה והתחקות אלה, אשר פוגעים פגיעה אנושה בזכויות היסוד לפרטיות, לחופש הביטוי, לעיסוק, לאוטונומיה ולכבוד, מתנהלים מכוח נהלים פנימיים של המשיבים 1-2 (להלן: **המשיבים**). לועדת ההסדרה, ולביצוע חקירות סמויות אודות מורים, אין כל עיגון בחוק.
13. יודגש: העותרים אינם חולקים על סמכות משרד החינוך לדאוג לשלומם של תלמידים ולמנוע השפעה מזיקה עליהם. זאת חובתו. עתירה זו עוסקת אך ורק בחוקיות מנגנוני מעקב, ניטור ובילוש סמויים אחר עובדי הוראה בגין התבטאויות; מנגנוני חקירה וקבלת החלטות שמתקיימים לפני שנפתח הליך משמעותי או פלילי בעניינם, ללא הסמכה חוקית, תוך פגיעה קשה בזכויות אדם, חתירה תחת כללי ההליך ההוגן, והכל תוך יצירת אפקט מצנן על חופש הביטוי הפוליטי של רבבות עובדי הוראה בישראל.
14. שנת הלימודים בפתח. יחד איתה, ישובו לנחות תלונות על מורים בכתובת הדוא"ל של משרד החינוך. נודעת משמעות ניכרת לכך שהפרקטיקה הבלתי חוקית של טיפול המשיבים בהתבטאויות מורים תתברר ותוכרע במהרה, ותופסק הפגיעה הקשה בזכויותיהם.
15. מכאן עתירה זו ועמה הבקשה לדיון דחוף.

הצדדים לעתירה

16. העותר 1, -----, עוסק בהוראה מאז שנת ----, ומלמד בשני בתי ספר: -----.
- זומן לשימוע בפני ועדת ההסדרה, אשר טרם התקיים.
17. העותר 2, ירון אבני, עבד כיועץ חינוכי בבית ספר יסודי. במהלך שנת 2023 הוא זומן לשיחת נזיפה בשל פרסומים שפירסם בפייסבוק; זאת בהוראת המשיב 2 ולאחר שנערך בעניינו דוח איסוף מידע.
18. העותר 3, ----- הוא מחנך ומורה ל-----.
19. העותרת 4, -----, עבדה כמרצה בכירה ב----- מעל 20 שנה.
20. העותרת 5, -----, היא מחנכת, רכזת שילוב ב----- ומורה ל-----.
21. העותרת 6, האגודה לזכויות האזרח בישראל, היא ארגון זכויות האדם הגדול והוותיק בישראל. בין היתר, עוסקת האגודה בזכויות לחופש הביטוי, לפרטיות ולהליך הוגן.
22. המשיב 1, שר החינוך, עומד בראש משרד החינוך והוא שאישר את נוהל ועדת ההסדרה משנת 2025.
23. המשיב 2, משרד החינוך, הוא הרשות השלטונית שאחראית, בין היתר, לפיקוח על מוסדות החינוך בישראל ועל עובדי ההוראה המשולבים בהם.
24. המשיבה 3, היועצת המשפטית לממשלה, מופקדת על שמירה וקיום שלטון החוק ברשות המבצעת. עמדתה והכרעתה מחייבות את הרשות המבצעת אלא אם בית משפט מוסמך פסק אחרת.

העובדות הצריכות לעניין

ועדה עלומה שמתחקה אחר מורים בסתר מתגלה במשרד החינוך

25. ביום 5.11.2024 אושר בכנסת החוק החדש, אשר תיקן שישה חוקי חינוך: חוק חינוך ממלכתי התשי"ג-1953 (להלן: **חוק חינוך ממלכתי**), חוק פיקוח על בתי הספר, התשכ"ט-1969 (להלן: **חוק הפיקוח**), חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963 (להלן: **חוק המשמעת**), חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, חוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, התשס"ח-2008 וחוק הרשויות המקומיות (משמעת), התשל"ח-1978 (להלן: **חוק הרשויות המקומיות (משמעת)**). תיקוני החקיקה מאפשרים למנכ"ל משרד החינוך ולשר החינוך להשעות מורים ולפטרים, לשלול רישיונות הוראה ולסרב לתתם, ולשלול תקציבים ממוסדות חינוך בהליך מינהלי, אם הוכח "להנחת דעתם" שעובדי הוראה הביעו גילויי הזדהות ותמיכה בטרור או שהתקיימו כאלה במוסדות חינוך. נגד חוקתיות החוק הוגשו עתירות (עניין **אבני** וכן בג"ץ 44936-12-25 **ועדת המעקב העליונה לענייני הציבור הערבי בישראל נ' כנסת ישראל**). העתירות נדונות במאוחד, ונקראות להלן, כאמור, עניין **אבני**.

26. ביום 4.11.2025 הוגשה תגובתו המקדמית של משרד החינוך לעתירות בעניין **אבני** (להלן: **תגובת המשיבים או תגובת המדינה בהתאמה**).

העתק תגובת המדינה מיום 4.11.2025 מצורף ומסומן **ע/1**.

27. רק אז התגלה, לראשונה, שבמשרד החינוך פועלת ועדה, שעוסקת בהתבטאויות מורים תוך התחקות אחריהם. לתגובה צורף נוהל 2025, המסדיר את פעולת הוועדה שנועדה ליישם את החוק החדש. התגובה מפרטת, כי הנוהל הוא עדכון לנוהל ועדת ההסתה אשר הוקמה כבר בשנת 2016, ושמטפלת "בטענות בנושא ההסתה... במטרה לבחון מקרים של הסתה כנגד המדינה בקרב עובדי ההוראה בישראל ובמידת הצורך להעביר מקרים רלוונטיים לטיפול הגורמים המוסמכים" (סעיף 10 לתגובה).

העתק נוהל 2025 מצורף ומסומן **ע/2**.

28. נוהל 2025 קובע את זהות חברי הוועדה: מנהל תחום הביטחון/קב"ט משרד החינוך, נציג אגף אכיפה, מנהל אגף המשמעת במשרד, מנהל אגף כוח אדם בהוראה או נציגו, והיועצת המשפטית למשרד או נציגה. הנוהל קובע, כי יש לערוך בדיקות מקדמיות על העובד בטרם יובא המקרה לדיון בפני הוועדה. בדיקות אלה נעשות ללא ידיעת העובד וכוללות בירור של פרטי העסקת העובד, פניות למשטרה ולשב"כ במטרה לקבל מידע בדבר רישום פלילי, מידע על הליך פלילי שמתקיים בעניינו של המורה ועל כוונה לפתוח בהליך פלילי, וכן בדיקות האם העובד ביצע מעשה המהווה עבירת טרור, שאינו מעשה של גילויי הזדהות עם ארגון טרור והסתה לטרור כמשמעותו בסעיף 24 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן: **חוק המאבק בטרור**), "ובלבד שגורמי הביטחון החליטו להעביר מידע בעניין למנכ"ל". עוד כוללות הבדיקות פנייה לנציבות שירות המדינה, במטרה לקבל מידע על הליכים משמעתיים המתנהלים נגד העובד שעה שמדובר במורה עובד מדינה, או לרשות המקומית שעה שמדובר במורה שמועסק על ידי רשויות מקומיות (סעיף 11 לנוהל).

29. הנוהל ממשיך ומפרט, כי לאחר ביצוע הבדיקות המקדמיות יכולים חברי הוועדה לבקש בדיקות משלימות. נוהל 2025 מבנה את שיקול הדעת של הוועדה, וקובע שעליה לבחון את המקרה בהתאם לאופי המעשה הנדון, תוכנו וחומרתו; מקום ביצוע המעשה ומידת הפומביות שלו; משך הזמן שבו

התקיים וחלוף הזמן; וההקשר והמועד שבהם התקיים. המלצות הוועדה בעניינו של המורה עוברות למנכ"ל המשרד, וכוללות הפניה להליכים פליליים, משמעתיים ופדגוגיים, לרבות פיטורים וסירוב למתן היתר העסקה או ביטולו. העובד ייקרא לשימוע רק אם הוועדה תמליץ על פיטוריו או על שלילת היתר ההעסקה שלו.

30. ביום 30.12.2025, בעקבות פרסום הנוהל, הוגשה למשרד בקשת חופש מידע על ידי התנועה לחופש המידע. במסגרת הבקשה התבקשו כלל הנהלים וההנחיות אשר הסדירו את עבודת הוועדה מאז הקמתה, כנטען בשנת 2016, את הרכב חבריה, ואת מספר התלונות שהתקבלו בוועדה ממועד הקמתה בכל אחת מהשנים מאז החלה לפעול, כמו גם את מספר התלונות לגביהן קיבלה הוועדה החלטה שמדובר במקרי הסתה. עוד התבקש אופן הטיפול בתלונות, ופילוח הנתונים על פי לאום (יהודים/ערבים).

העתק בקשת חופש המידע מיום 31.12.2025 מצורף ומסומן ע/3.

31. מענה לבקשת חופש המידע, ולבקשת מידע נוספת שהוגשה על ידי עמותת הצלחה באותו נושא, התקבל בימים 8.2.2026 ו-23.2.2026. מהמענים עולה, כי בשנים 2023-2025 התקבלו במשרד 157 תלונות בגין התבטאות מורים. ב-71 מהן (45%) נקבעה "הסתה או הליך בירור להסתה". במהלך שנים אלו פוטרו ששה מורים, בוצעו חמש השעיות, והתקיימו 34 שיחות בירור. במועד המענה נותרו 19 תיקים פתוחים, 10 מהם משנת 2025. משמעות הדברים היא כי הליכי הבדיקה הסמויים אודות המורים נערכים חודשים ארוכים (כפי שיפורט בהמשך, במענה לעותרים טען המשרד שהנתונים שמסר אינם מדויקים).

32. המשרד סירב למסור נתונים על עבודת ועדת ההסתה בשנים שקדמו לשנת 2023, וכן את הנהלים לפיהם פעלה הוועדה לפני התקנת נוהל 2025, בטענה כי מדובר במסמכים פנימיים חסויים.

33. עוד עולה מהמענה לבקשות חופש המידע, כי במוקד פעילותה של הוועדה עומדים מורים ערבים. 118 תלונות (כ-75%) עסקו בהתבטאויות עובדי הוראה ערבים. במחציתן נקבעה הסתה או נדרש בירור להסתה. רק כשליש מהתלונות על מורים יהודים עברו לשלב זה.

העתקי המענים לבקשות חופש המידע מצורפים ומסומנים ע/4.

34. בעקבות אלה פנו ב"כ העותרים ביום 4.5.2026 לשר החינוך, למנכ"ל משרד החינוך וליועמ"שית המשרד בדרישה להבהרות בנושא עבודת ועדת ההסתה והסמכות להפעילה. בין היתר התבקש לדעת, מי הם הגורמים המבצעים את הליכי הבדיקות וכיצד מתקבלות התלונות על עובדי ההוראה שנבחנות על ידי הוועדה, ומהו העוגן החוקי לפעולתה. ב"כ העותרים התריעו שפעולת ועדת ההסתה מעוררת שורת קשיים משפטיים.

העתק הפנייה מיום 4.5.2026 מצורף ומסומן ע/5.

35. ביום 20.5.2026 פורסמה במוסף "הארץ" כתבת תחקיר בנושא עבודת הוועדה. הכותב, העיתונאי אור קשתי, קיבל לידיו "דוח איסוף מידע" ותכתובות שנערכו במשרד החינוך בעניינו של העותר 2, מר אבני (על כך בהמשך), וראיין שורת מקורות במשרד החינוך (אור קשתי, "ועדה חשאית בהובלת איש שב"כ לשעבר מרגלת אחרי מורים שמבקרים את הממשלה. תחקיר", **הארץ** 20.5.2026 (להלן: "**תחקיר הארץ**")). מהתחקיר עולה, שיו"ר ועדת ההסתה הוא מנהל תחום הביטחון במשרד

החינוך, שעבודתה עוסקת בדיכוי והשתקת ביקורת פוליטית בעיקר מצדה השמאלי של המפה הפוליטית, ושמי שדוחפים את מסע הרדיפה הם השר ואנשיו.

העתק תחקיר הארץ מצורף ומסומן ע/6.

36. בעקבות פרסום התחקיר, שבו ופנו ב"כ העותרים ביום 1.6.2026 לשר החינוך וליועצת המשפטית לממשלה בדרישה להפסיק את עבודת ועדת ההסתה, לבטל את הנוהל שמכוחו היא פועלת ולהשמיד את כלל החומרים שנאספו נגד מורים במהלך עבודתה, בשל היעדר סמכות בחוק לפעילות הוועדה ולקיום חקירות סמויות אודות מורים. הפנייה עמדה על הפגיעה הקשה בזכויות אדם שמסבה ועדת ההסתה.

העתק פניית ב"כ העותרים מיום 1.6.2026 מצורף ומסומן ע/7.

37. ביום 31.12.2025 ניתן צו על תנאי בעתירה בעניין אבני, וביום 7.7.2026 הוגש תצהיר התשובה של משרד החינוך. המדינה חזרה על כך שמדובר בוועדה שהוקמה בשנת 2016, במטרה לבחון תלונות שמתקבלות על הסתה נגד המדינה בקרב עובדי הוראה, וכי תפקידה הוא "לבחון אם מקרים המופנים אליה מעלים חשד להסתה או לא ולנתב את המשך הטיפול בהם לגורמים המוסמכים לפעול במישורים המשמעותי, הפדגוגי או המינהלי לפי העניין", או לסגור את התלונה "מאחר שאין בה ממש" (סעיף 20 לתצהיר התשובה). כתב התשובה מלמד, כי שעה שמתקבלת במשרד תלונה בגין התבטאות מורה, עורכים גורמי האכיפה במשרד "דוח מידענות" אודותיו, שמטרתו להציג את "התשתית העובדתית המלאה אודות הפרסומים הפומביים של העובד הרלוונטיים לבחינת התלונה" (סעיף 22 לתשובה).

העתק כתב התשובה מיום 7.7.2026 מצורף ומסומן ע/8.

38. לתצהיר התשובה צורף נוהל הוועדה משנת 2016. בהקשר זה נטען עוד, כי "הטיפול השוטף בתלונות או פניות בהקשר שעניין הסתה, וניתובן למסלול המתאים, נעשה – גם עובר לתיקון – על ידי ועדת ההסתה הפועלת במשרד החינוך" (סעיף 26 לתצהיר). הנוהל הישן, מיום 26.1.2016, חתום על ידי הקב"ט הארצי במשרד החינוך דאז. הנוהל עוסק בוועדה שמטרתה היא "לבחון מקרים של הסתה כנגד המדינה בהם מעורבים עובדי הוראה וקטינים (הסתה כפי שמוגדרת בחוק העונשין)". בעלי התפקידים שמרכיבים את הוועדה זהים לאלה שנמנים בנוהל 2025, למעט מנהל אגף משמעת וטוהר המידות במשרד שנוסף לנוהל החדש. כך גם סמכויות ההתחקות אחר המורים ובדיקתם שהוקנו בהם.

העתק הנוהל משנת 2016 מצורף ומסומן ע/9.

39. בהתייחס לנוהל החדש צוין בתשובה המדינה, כי הוא מאפשר לוועדה להתייעץ עם גורמי אכיפה וגורמים משפטיים, וכי "במסגרת השיח הפנימי שהתקיים וכמענה לקשיים שהוצפו כבר בהליך החקיקה, סוכם בין גורמי המקצוע על הסדרת ערוץ התייעצות בין נציג הלשכה המשפטית של משרד החינוך החבר בוועדה לבין המחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות" (סעיף 52 לתצהיר התשובה). ערוץ התייעצות נטען זה לא מצא את דרכו אל הנוהל.

40. בדיונים שנערכו בוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת (להלן: **ועדת החינוך**) לקראת חקיקת החוק החדש התברר, שהשב"כ מעביר למשרד החינוך ביוזמתו מידע נקודתי על עובדי הוראה. לדברי נציגי משרד החינוך וגורמי הביטחון בדיונים, שב"כ מעביר מידע למשרד החינוך

כאשר הוא סבור שיש צורך בכך, על מנת שהמשרד יפעיל את סמכויות הפיקוח שלו (פרוטוקול מס' 154 של ועדת החינוך מיום 6.2.2024, בעמ' 47). עם זאת, במסגרת אחד הדיונים בוועדה הודה נציג משרד החינוך שיש מקרים שבהם המשרד עצמו שולח לשב"כ "שאלתא" על מורה, בעקבות תלונה שהתקבלה אודותיו (פרוטוקול מס' 80 של ועדת החינוך מיום 4.7.2024, בעמ' 21). בהמשך, הבהירה נציגת היועמ"שית שלעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה קיימת מניעה משפטית במיסוד העברת מידע בין השב"כ לבין משרד החינוך, בשל הפגיעה בפרטיות ובחופש הביטוי (פרוטוקול מס' 179 של ועדת החינוך מיום 26.3.2024, בעמ' 45).

41. ביום 12.7.2026 התקבל מענה המחלקה המשפטית של משרד החינוך לפניות העותרים. המענה, עליו חתומה עו"ד ענבל וילנר, סגנית בכירה ליועמ"שית משרד החינוך, לא התייחס לשאלת הסמכות להפעלת הוועדה ולביצוע בדיקות והתחקות אחר מורים ללא ידיעתם. המשרד דחה את דרישת העותרים לביטול הוועדה והנוהל, מהטעם שהוועדה "דווקא תסייע להבטיח יישום אחיד ושוויוני של החוק החדש תוך שמירה על איזון ראוי עם הזכות החוקתית לחופש ביטוי", ומשום ש"פעילותה דרושה הן לצורך ריכוז וניתוב תלונות מסוג זה למישורים אחרים לאחר בחינה ראשונית והן לצורך יישום החוק החדש". המענה התייחס אף ל"תחקיר הארץ", וקבע כי זה הציג את עבודת ועדת ההסתה באופן שגוי.

העתק מענה משרד החינוך מיום 12.7.2026 מצורף ומסומן ע/10.

42. למרבה התמיהה במענה זה נקבע גם שהנתונים שמסר משרד החינוך כמענה לבקשות חופש המידע ביום 8.2.2026 (נספח 4/ע לעתירה) אינם מדויקים, שכן הם "ערבבו בין עבודת ועדת ההסתה כמי שהפנתה להמשך הבירור והטיפול בתלונות שהגיעו אליה במסגרת מישור משמעותי, פדגוגי או מינהלי לפי העניין, לבין הפעולות שנעשו וההחלטות שהתקבלו באותם מישורים". לטענת עו"ד וילנר, "הערבוב" שהתגלה במענה לבקשת חופש המידע "יצר רושם מוטעה כאילו ועדת ההסתה קבעה במקרים רבים שהתקיימה הסתה וכי היא זו שאחראית על המשך הבירור והטיפול בתלונות, ועריכת שימועים בשל התבטאויות שונות של עובדי הוראה, לרבות התבטאויות פוליטיות, ומקבלת החלטות סופיות מבלי לאפשר לעובד להשמיע טענותיו, בעוד שלא כך הדבר". טענה זו לא נתמכה בנתונים או בפירוט.

43. עו"ד וילנר הוסיפה, שהטענות שהעלו העותרים בפנייתם "אינן בהלימה לעובדות ואינן משקפות את עבודת ועדת ההסתה בשתי התקופות הרלוונטיות לענייננו" (בטרם ואחרי חקיקת החוק החדש); ושמצא חקיקת החוק החדש לא הופעלה הסמכות לפטר או לשלול אישור העסקה מכוחו, ולא היה מקרה "בו הוחלט על גיבוש המלצה של הוועדה למנכ"ל להפעילה".

44. דברים אלה רחוקים מדיוק. כפי שיובהר להלן, העותר 1, -----, זומן לשימוע בפני הוועדה המייעצת בעקבות פוסטים שפירסם ברשת החברתית פייסבוק. בעניין הפרסום בתחקיר הארץ שהתייחס למקרה של העותר 2, מר אבני, טענה עו"ד וילנר שעניינו כלל לא נדון בפני ועדת ההסתה, אלא טופל על ידי אגף המשמעת במשרד החינוך.

עבודת ועדת ההסתה ואגף משמעת בכובעם כבוחני ביטויים: המקרים של העותרים 1

2-1

45. התלונה על מר אבני, העותר 2, התקבלה במשרד החינוך בחודש מרץ 2023, בטרם כניסתם לתוקף של החוק החדש ונוהל 2025. הבירור בעניינו נמשך עד נובמבר 2023. פניית המשרד הראשונה לעותר 1, מר -----, נערכה במאי 2026 וההליך בעניינו נמשך. בשני המקרים הוחלט על ידי גורם באגף האכיפה במשרד החינוך (בעניינו של מר אבני לאחר קבלת תלונה) לייצר דוח איסוף מידע מהרשתות החברתיות, ולנקוט כלפי עובדי ההוראה בהליכי משמעת. בשני המקרים ההתבטאויות כללו ביקורת פוליטית, חלקה נוקבת, על הממשלה, פעולותיה ועל העומד בראשה, ופורסמו בעמודי פייסבוק גלויים. העותרים התבטאו ברשת כאנשים פרטיים, בזמנם הפנוי, וכשהם אינם מזוהים כעובדי הוראה. בשני המקרים לא נטען שההתבטאויות עולות כדי עבירה פלילית, ולמיטב ידיעת העותרים, לא נפתחה בעניינם חקירה פלילית.

המקרה של מר אבני

46. מר אבני זומן בנובמבר 2023 לשיחה עם מנהל בית הספר שבו עבד. להפתעתו נאמר לו, כי הפגישה תעסוק בפוסטים נגד הממשלה שפירסם בפייסבוק, ושהשיחה מתבצעת בהתאם להנחיה שקיבל המנהל ממשרד החינוך. בפגישה הוצג למר אבני "דוח איסוף מידע" אודותיו. הדוח נערך ביום 28.5.2023 על ידי מר גיא סלע, ממונה חוקר איסוף מידע והערכה במנהל הרישוי, בקרה ואכיפה במשרד החינוך. על פי האמור בראש הדוח, הוא נערך בעקבות "פניה מאגף משמעת לפיה עובד ההוראה פרסם פוסטים בלתי הולמים ברשת החברתית פייסבוק". הדוח כלל צילומי מסך מתוך חשבון הפייסבוק של מר אבני, המתעדים פוסטים שבהם הוא מתבטא בחריפות נגד חברי הממשלה, העומד בראשה וההנהגה החרדית. הדוח הסתיים במסקנה לפיה, "המדובר בעובד הוראה אשר מפרסם פוסטים רבים במרשתת. במספר פוסטים אשר עובד ההוראה כותב ומשתף, עולים תכנים המאופיינים בגזענות והסתה".

העתק דוח איסוף המידע על מר אבני מצורף ומסומן ע/11.

47. עיון בחומרים שהומצאו לידי מר אבני מגלה, שהדוח נערך בעקבות תלונה שנשלחה לאגף המשמעת במשרד החינוך במרץ 2023, לפיה "הנילון עוסק בהסתה באמצעות דף הפייסבוק שלו, כנגד ממשלת ישראל וסדרי השלטון התקינים. הנילון מסית למלחמת אחים ולאלימות". כשלושה חודשים לאחר קבלתה, ביום 4.6.2023, פנה מנהל תחום משמעת במשרד, מר ליבני קאהן, אל גב' מיכל וקנין, מרכזת (משמעת) במחוז מרכז של משרד החינוך. הוא הודיע לה, כי "לאור החשדות ביקשנו מאגף אכיפה במשרדנו להכין דוח מידענות בעניין ולבדוק אם יש ממש בחשדות". מר קאהן הוסיף, כי "מעיון בדוח המידע עולה כי העובד מעלה פוסטים מסיתים כנגד המגזר החרדי/הממשלה ושריה/רוה"מ", וכי "התכנים שצורפו בהחלט עולים כדי התבטאויות שאינן ראויות לעובד מדינה ודאי בתפקיד הוראה". עוד נכתב, כי בתיק נערכה התייעצות עם נציבות שירות המדינה. מרכזת המשמעת הונחתה לזמן את מר אבני לשיחת בירור ולהורות לו להסיר את "הפוסטים הפוגעים". העתקי התלונה מיום 13.3.23 ותכתובות דוא"ל שנערכו במשרד החינוך בעניינו של מר אבני מצורפים ומסומנים ע/12.

48. כאמור, שיחת בירור התקיימה בנובמבר 2023 עם מנהל בית הספר שבו עבד. בעקבותיה דיווח המנהל למרכזת המשמעת במחוז מרכז שהיא נערכה, והוסיף שיש טעם לפגם בכך שהתלונה

התקבלה זמן רב קודם לכן (כאמור, שמונה חודשים קודם לכן). מרכזת המשמעת השיבה, כי ההנחיה לביצוע השיחה נשלחה למפקחת רק בחודש אוגוסט 2023. משמעות הדברים היא, שבמהלך למעלה מחמישה חודשים התנהלה על עובד ההוראה חקירה סמויה, ללא ידיעתו. דרישתה של רכזת המשמעת מהמנהל להוסיף הערה לתיקו האישי של מר אבני נדחתה על ידו. למר אבני לא ניתנה אפשרות להשמיע את עמדתו עד לקיום שיחת הבירור עם המנהל.

המקרה של -----

49. ביום 11.5.2026 קיבל ----- מאגף בכיר כוח אדם הוראה במשרד החינוך מכתב זימון לוועדה המייעצת למנכ"ל. הזימון, שעליו חתומה גב' דליה מזרחי, סגנית מנהלת אגף בכיר כוח אדם בהוראה, בישר שמשרד החינוך מבקש לשקול את המשך העסקתו "לאור דוח אשר התקבל מאגף בקרה ואכיפה במשרד החינוך". הדוח, שצורף למכתב, כולל שורה ארוכה של פוסטים מתוך חשבון הפייסבוק של ----- שנכתבו בערבית, ולצדם תרגומם לעברית, שלא ברור מי תירגמם. הדוח אינו חתום, ולא ברור מי ערך אותו. השימוע, שנקבע ליום 31.5.2026, נדחה בעקבות פניית עו"ד גרוס, הח"מ, שדרשה לקבל את המסמכים הרלוונטיים לשימוע, ובכלל זה את התלונה שהוגשה בעניינו, מסמך המתעד את ההחלטה שהתקבלה לפתוח בבדיקה ולערוך דוח מידע אודותיו, ואת זהות עורך הדוח. השימוע נדחה, ולא נקבע לו מועד חדש. המידע שנדרש לא התקבל. העתק מכתב הזימון לוועדה והדוח שצורף לו מצורפים ומסומנים ע/13.

סיכום העובדות הידועות על פעילות ועדת ההסתה במשרד החינוך

50. מן האמור עולה, שבעקבות קבלת תלונות על התבטאויות עובדי הוראה, פקידים באגף אכיפה במשרד החינוך עורכים חקירות סמויות אודותיהם, פונים לשב"כ ולמשטרה, מתחקים אחר התבטאויותיהם ברשתות החברתיות, אוספים עליהם מידע וכותבים "דוחות מידענות" בעניינם. הדוחות כוללים קביעות עובדתיות ומשפטיות בדבר קיומה של הסתה, בעקבותיהם מוזמנים המורים להליכי משמעת, בירורים ושימועים.

51. עוד נלמד מהנהלים השונים ומן הנספחים לעתירה זו, שעורכי הבדיקות וכותבי הדוח באגף האכיפה חברים גם ב"וועדה מייעצת למנכ"ל משרד החינוך לעניין טיפול בהסתה כנגד המדינה במערכת החינוך", שבהתאם לנוהל החדש אמורה לבחון רק תלונות ופניות בעניין עבירות טרור והזדהות עם מעשי טרור, ולהמליץ על המשך העסקה או שלילת רישיון הוראה במקרים אלה. בפועל, הוועדה מטפלת גם במקרים שבהם החשד הוא להשפעה מזיקה על תלמידים, ואף מזמינה עובדים לשימועים בפניה לקראת הפסקת העסקתם (נספח ע/13). לא ברור מכוח איזה נוהל אם בכלל נערכים הבירורים או השימועים הללו.

52. לטענת משרד החינוך, ועדת ההסתה היא גורם מנתב בלבד, שעל סמך המלצותיה מועבר המקרה להמשך טיפול בהליכים מינהלים, פליליים או פדגוגיים. אולם, כאמור, הדבר אינו עולה בקנה אחד עם המקרה של -----, שזומן לוועדה לשימוע לקראת קבלת החלטה על הפסקת העסקתו, וגם לא עם המקרה של מר אבני, בו אגף המשמעת הוא שהנחה שיש לנקוט באמצעי משמעת נגדו, לאחר שקבע בעניינו קביעות משפטיות, שלפיהן הפוסטים שפירסם מתאפיינים בהסתה ובגזענות.

53. תיאורי המקרה של העותרים 1 ו-2 מלמדים, שבין אם במסגרת פעילות ועדת ההסתה ובין אם במסגרת אחרת, פקידים במשרד החינוך נוטלים לעצמם חירות לערוך הליכי חקירה ואיסוף מידע

על עובדי הוראה בעקבות תלונות שמגיעות ממקורות שונים, ללא שהעובדים מודעים על כך בזמן אמת וללא שמיעתם. הם קובעים ממצאים עובדתיים ומשפטיים בדבר קיומה של "הסתה", ומגבשים המלצות בעניינם. על בסיס המלצות אלו ננקטים נגד עובדי הוראה הליכי משמעת, שיכולים להגיע עד כדי פיטורים. נהלי הוועדה אינם מאפשרים את סגירתן של תלונות, קלושות וחסרות ביסוס ככל שיהיו, לפני ביצוע בדיקות סמויות פוגעניות אודות העובדים והכנת "תיק מידענות" אודותיהם.

המסגרת הנורמטיבית

54. בתמצית: פעילות המשיבים פוגעת בזכויות אדם. פגיעה שכזו תיתכן אך ורק מכוח הסמכה בחוק. הסמכה כזו – אין. אפילו היתה הסמכה – הרכב הוועדה ופעילותה אינם סבירים ואינם מידתיים. נעמוד על הדברים כסדרם.

הפגיעה בזכויות אדם

55. הליכי התחקות סמויים אחר עובדי הוראה, פניה לשב"כ ולמשטרה בעניינם, אגירת מידע פרטי ורגיש אודותיהם כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, נבירה בפרסומיהם ברשתות החברתיות ובניית תיק מידע עליהם, פוגעים אנושות בזכויותיהם החוקתיות לפרטיות, לחופש הביטוי, לחופש העיסוק, לאוטונומיה ולכבוד. הם חותרים תחת עקרונות ההליך ההוגן. האפקט המצנן שיש לקיומם של מנגנוני התחקות אחר מורים, ושל ועדת הסתה ופעולותיה בפרט, על כלל עובדי הוראה הוא עצום.

הזכות לחופש הביטוי

56. אין כל צורך להפליג בחשיבותה של הזכות לחופש הביטוי, מערכי היסוד של מדינת ישראל, זכות חוקתית המעוגנת כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בשורת פסקי דין עיגן בית המשפט העליון את מעמדו של חופש הביטוי כזכות יסוד, "זכות עילאית", "נשמת אפה של הדמוקרטיה", העומדת בלבת הדמוקרטיה (ראו, בין היתר, בג"ץ 5239/11 **אבנרי נ' הכנסת**, בפסקה 2 לפסק דינו של השופט הנדל (15.4.2015) (להלן: **עניין אבנרי**); בג"ץ 606/93 **קידום יזמות ומולות (1981) בע"מ נ' רשות השידור**, פ"ד מח(2) 001 (1994) (להלן: **עניין קידום**); בג"ץ 14/86 **לאור נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות**, פ"ד (מא) 1 (1987)). בית המשפט פסק, שיש לנקוט ריסון ממשי בעת קביעת הסדרים כלשהם, הכובלים או מסייגים את הזכות לחופש הביטוי (בג"ץ 806/88 **universal city studios נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות**, פ"ד מג(2) (1988)).

57. חופש הביטוי הפוליטי, החיוני לקיום משטר דמוקרטי, זוכה להגנה משפטית מרבית בשל חשיבותו החברתית והיותו חשוף יותר מכל צורת ביטוי להתנכלות מצד השלטון (בג"ץ 6396/96 **זקין נ' ראש עיריית באר שבע**, פ"ד נג(3) 289, 303 (1999); **עניין קידום**, בפסקה 5 לפסק דינה של השופטת דורנר).

58. הזכות לחופש הביטוי אינה מתאינת כאשר מדובר בעובדי הוראה. מורים רשאים להביע את עמדתם ואף למתוח ביקורת פוליטית על הממשלה, אורגניה ומהלכיה, בכתות ומחוץ להן, בזמנם הפרטי (לעניין התרת הבעת עמדותיו של המורה בכיתה ראו: חוזר מנכ"ל 2-9.2 "השיח החינוכי על נושאים שנויים במחלוקת", בסעיף 2.2.5).

59. רדיפה פוליטית של מורים בגין עמדותיהם נאסרה כבר בימיה הראשונים של המדינה, בפרשת שייב (בג"ץ 144/50 **שייב נ' שר הביטחון**, פ"ד ה 399 (1951) (להלן: **עניין שייב**)). איסור זה תקף גם היום. במהלך המלחמה הורה בית הדין לעבודה להחזיר לעבודתו את המורה ד"ר מאיר ברוכין, אשר פוטר בשל פוסטים שפירסם, המתאפיינים בביקורתיות רבה כלפי הממשלה ומהלכיה ופסק:

"בהיעדר מגבלות על חופש הביטוי של ציבור המורים מחוץ לכותלי בית הספר, בכל הנוגע להבעת דעה אישית ופוליטית... ד"ר ברוכין היה רשאי לפרסם את דעותיו במסגרת עמוד הפייסבוק הפרטי שלו. אירועי המלחמה אינם משנים את גבולות חופש הביטוי של ציבור המורים..." (סע"ש (ת"א) 40668-11-23 **ברוכין - עיריית פתח תקווה** (2.4.2024) (להלן: **עניין ברוכין**)).

60. כפי שניווכח, אכן קיימות הגבלות על חופש הביטוי בכלל ועל חופש הביטוי של עובדי ציבור, לרבות עובדי הוראה. עוד ניווכח, כי ניתן להגביל ביטוי רק אם קיימת "ודאות קרובה" ליצירת נזק או פגיעה בשירות הציבורי, או באינטרסים שאותם הוא משרת, כתוצאה ממנו. כלל זה חל אף על מורים.

61. זאת ועוד. בשל הרגישות הרבה הנובעת להגבלות על חופש הביטוי, ועל חופש הביטוי הפוליטי בפרט, יצרה פרקליטות המדינה מנגנון בקרה ופיקוח על פעולות משטר שנועדו להגבילם, במטרה לוודא שהגבלתם לא נעשית כחלק מרדיפה פוליטית (הנחיית פרקליט המדינה 14.12, "אישור לפתיחה בחקירה והעמדה לדין בעבירות או עניינים בעלי רגישות מיוחדת"). בהתאם להן, נדרש אישור פרקליט המדינה או משניו שעה ששוקלים פתיחה בחקירה בחשד לעבירות ביטוי, לרבות הסתה לאלימות וגזענות, וכן בחשד לגילוי הזדהות עם ארגון טרור והסתה לטרור – עבירה המעוגנת בסעיף 24 לחוק המאבק בטרור, שבה נועד לכאורה הנוהל החדש לטפל. להנחיות אלה אין זכר בנהלי עבודת ועדת ההסתה.

הזכות לפרטיות

62. פעולות ההתחקות והבילוש הסמוי אחר עובדי הוראה פוגעות אף בזכותם החוקתית לפרטיות, זכות שהוכרה כאחת מהחירויות המעצבות את אופיו הדמוקרטי של המשטר בישראל (ראו, למשל: בג"ץ 6732/20 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' הכנסת**, בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז (1.3.2021)). חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע, כי "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו". חוק הגנת הפרטיות קובע, כי "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו" (סעיף 1 לחוק). פגיעה בפרטיות מוגדרת בחוק, בין היתר, כך: "בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת" (סעיף 1(2) לחוק הגנת הפרטיות). מידע בעל רגישות מיוחדת, שזוכה להגנות כבדות משקל במיוחד, מוגדר בחוק הגנת הפרטיות כך: "מידע אישי על אודות דעותיו הפוליטיות או אמונותיו הדתיות של אדם או השקפת עולמו", וכן "מידע אישי על אודות עברו הפלילי של אדם" (סעיף 3 לחוק). זה בדיוק המידע הנאסף על מורים ללא ידיעתם.

63. פרופ' מיכאל בירנהק, מומחה לפרטיות, מבהיר כי הזכות לפרטיות מבטיחה את ההגנה האפקטיבית על זכויות יסוד נוספות; שההקפדה עליה היא מאפיין מרכזי של משטר דמוקרטי, ושלמדינה אסור לעקוב אחר אזרחיה: "איסוף מידע בדרכים שונות יוצר 'תחושת מעקב' ותחושה זו פוגעת בחירות - באפשרות הפיתוח האישי ובאפשרות הפעולה של אזרחים" (מיכאל בירנהק **פרטיות חוקתית** 134 (2025) (להלן: **פרטיות חוקתית**)). פרופ' בירנהק מתאר את השלכות

ההתחקות אחר אדם ומוסיף: "לתחושת המעקב – הידיעה כי עיניהן של רשויות החקירה פקוחות ויכולות לבחון כל אדם בכל מקום ובכל שעה - השפעה 'ממשמעת' על התנהלותו של האדם. גם במרחב הפרטי" (שם, בעמ' 374).

64. פגיעה בפרטיות מתגבשת מעצם הליך המעקב, וזאת אף כשהמעקב מתבצע ברשות הרבים, ללא קשר לתוצאותיו:

"עצם פעולת המעקב, אותה התחקות אחר אדם בלא ידיעתו, תוך חדירה למרחב האישי-פרטי שלו, מהווה פגיעה באוטונומיה של הפרט ואף בכבודו. זאת, בפרט כאשר המעקב נועד לחשוף, לכאורה, טענת כזב של האדם שאחריו מתחקים או התנהגות פסולה מצדו" (רע"א 2558/16 פלונית נ' קצין התגמולים משרד הביטחון, בפסקה 44 (5.11.2017), להלן: עניין פלונית)).

65. אף ההתחקות אחר פרסומים גלויים ברשתות החברתיות ואגירתם מהווים פגיעה בפרטיות. הגם שניתן לחשוב שעצם פומביות המידע מחליפה את דרישת ההסכמה לאיסופו ועיבודו, המעוגנת בסעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, שיח הפרטיות כיום עוסק בפרטיות כשליטה, בין היתר על תכנים שהאדם מייצר. בעניין לייבל, בו נדרש בית המשפט לראשונה לפרשנות התיבה "הטרדה אחרת" שבסעיף 2(1) לחוק הגנת הפרטיות, נפסק:

"הפרטיות כשליטה – משקפת היבט רחב יותר מהגדרתה כזכות להיעזב במנוחה. מדובר בשליטה של האדם בעצמו ובעיקר במידע על אודותיו. זו שליטת האדם ביחידה האוטונומית שסביבו, המממשת את כוח הבחירה וההחלטה שלו" (רע"פ 4743/20 לייבל נ' מדינת ישראל, פסקה 18 לפסק דינו של השופט קרא (21.7.2022) (להלן: עניין לייבל)).

66. מעקב סמוי אחרי עובדים, לרבות מעקב אחרי הרגלי הגלישה שלהם בחיפוש אחר התבטאויות פוליטיות, פוגע בפרטיות גם אם יש למעסיק אינטרס לגיטימי בכך, ואף אם הוא מתבצע לתכלית ראויה (מיכאל בירנהק מרחב פרטי - הזכות לפרטיות בין משפט וטכנולוגיה 453 (2010)). בשל כך נפסק בעניין לייבל, כי המושג "רשות היחיד" המעוגן בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הקובע שאין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו ולא עורכים בו חיפוש, אינו מונח פיזי או קנייני. "זהו מרחב וירטואלי שמלווה את האדם" (שם, בפסקה 20).

67. בעניינו, מדובר במופע חמור במיוחד של "המדינה העוקבת" (פרטיות חוקתית, בעמ' 345). באמצעות מנגנוני שליטה, אכיפה ובקרה, מייצרים המשיבים תחושת מעקב מתמדת, פוגעים בחירויות הפרט ומגבילים את חופש הפעולה של אזרחי המדינה. התנהלות זו מאפיינת דיקטטורות.

68. זאת ועוד. בהתאם לנהלים, בדיקות בעניינו של עובד ההוראה הרלוונטי כוללות בדיקת רישומים פליליים ומשמעתיים, לרבות "כוונה לפתוח בחקירה פלילית" (סעיף 11.ג בנוהל 2025). אף בכך טמונה פגיעה קשה בפרטיות. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בעניין בדיקה מקדימה לחקירות (הנחיה 4.2204), נועדו לעגן את הזהירות והקפדה הנדרשות בטרם פתיחה בחקירה פלילית בשל השלכותיה הקשות, הפרטיות והציבוריות. דרישת המשרד לקבל מידע על הליכי בדיקה מקדמיים מתעלמת מכך. העותרים מודעים כמובן לכך שחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019 מאפשר למנכ"ל המשרד, למנהל הביטחון בו, ליועץ המשפטי ולגורמים נוספים לקבל מידע

מהמרשם הפלילי. אין להם סמכות לדרוש מידע על הליכי בדיקה מוקדמים, אשר ייתכן ויסתיימו בלא כלום.

הזכות לחופש העיסוק ולכבוד האדם העובד

69. אף הזכות לחופש העיסוק הינה זכות חוקתית, המעוגנת בחוק יסוד: חופש העיסוק. חופש העיסוק נגזר מהאוטונומיה של הרצון הפרטי, ביטוי להגדרתו העצמית של האדם (בג"ץ 1715/97 **לשכת מנהלי השקעות נ' שר האוצר**, פ"ד נא(4) 367 (1997)). לצדה הכירה הפסיקה בזכות נוספת, זכות בת: הזכות לעבוד (דנג"ץ 4191/97 **רקנט נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פ"ד נד(5) 330, 380 (2000)). הסנקציות הננקטות נגד מורים בגין התבטאויות מכוח הנהלים, נזכיר, עלולות לשבור את מטה לחמם.

70. ההכרה בזכות החוקתית של אדם לחופש עיסוק, לכבוד ולחירות מחייבת את ההבחנה בין שעות עבודה לשעות פנאי, הבחנה המעוגנת גם בחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951. בעוד שבשעות העבודה העובד נתון למרות המעסיק וחירותו מוגבלת, הרי שבשעות הפנאי הוא חופשי לעשות כרצונו. טשטוש הגבולות בין השניים, והטלת מגבלות על אדם בשעות הפנאי שלו בשל היותו עובד, פוגעים בחירותו, בכבודו ובחופש העיסוק שלו, ומשעבדים אותו לעבודתו בכל עת.

71. כזכור, במוקד הליכי הבדיקה וההתחקות שמנהל המשרד ניצבים בעיקר מורים ערבים. לצדם, כפי שמפרט "תחקיר הארץ", ובמספרים נמוכים יותר, עומדים מורים האוחזים בהשקפת עולם הנתפסת כשמאלית. חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, אוסר על אפליית עובדים בשל השקפתם (סעיף 2(א) לחוק). בהתבסס על חוק זה כבר נמנעו פיטוריהם של עובדים בשל פרסומים בפייסבוק שהיו לצנינים בעיני המעסיק (סע"ש (נצ') 26396-08-14 **רואשדה - מור מאר** (26.8.2014); ואף נכפו יחסי עובד-מעסיק ונפסקו פיצויים בשל אפליית עובדים על רקע תפיסת עולמם (ס"ק (ת"א) 37876-08-13 **הסתדרות העובדים הכללית החדשה – אחוזת הירש ישראל תשנ"ד בע"מ** (7.1.2014)).

הפגיעה בזכות להליך הוגן: הוועדה חוקרת ללא יידוע וללא שמיעת העובד

72. בהתאם לנוהל 2025, קב"ט המשרד/מנהל תחום ביטחון בו מרכז תלונות שהתקבלו על עובדי הוראה. בהתאם לנוהל זה ולנוהל 2016, ביצוע הבדיקות המקדמיות נחלק בין קצין הביטחון במשרד ובין אגפים שונים בו. ממצאי הבדיקות והמידע שנאסף עוברים לוועדה, שחבריה רשאים, כאמור, לבקש בדיקות משלימות. בתום הבדיקות והבחינות מעבירה הוועדה את המלצותיה למנכ"ל. ככל שהיא ממליצה על פיטורי עובד הוראה שהוא עובד מדינה, או על סירוב מתן היתר העסקה או שלילתו למורה שאינו עובד מדינה, עליה להכין חומרים להליך שימוע. השימוע מתקיים אצל המנכ"ל (סעיף 18א(ב)(1) לחוק חינוך ממלכתי; נוהל 2025).

73. הליך זה, כפי שעולה מתשובת המשיבים לבקשת חופש המידע ומקרה של העותר 2, עשוי לארוך חודשים ארוכים. במהלך הבדיקה הסמויה אין לעובד ההוראה, שלא קיבל כל הודעה על תלונה שהתקבלה בעניינו, מושג קלוש בדבר החקירות שמנהל המשרד בגין התבטאויותיו, ואין לו כל יכולת להגיב ולהתגונן. בזמן זה הוא ממשיך להתבטא ברשתות החברתיות, התבטאויות שעשויות לשמש אחר כך כנגדו.

74. ככל שהפגיעה הפוטנציאלית בזכויות אדם גדולה יותר, וככל שמעמדה הנורמטיבי של הזכות הנפגעת גבוהה יותר, חלה על הרשות חובה לאזן את הפגיעה באמצעות הקפדה על ערובות דיוניות

(בג"ץ 7385/13 איתן – מדיניות הגירה ישראלית נ' ממשלת ישראל, פסקה 174 לפסק דינו של השופט פוגלמן (22.9.2014)). בענייננו, נדגיש, הפגיעה אינה פוטנציאלית. עצם פעולות ההתחקות והניטור החשאיים, כפי שפורט לעיל, מהוות פגיעה אסורה בזכויות מוגנות, עוד לפני וללא כל קשר לתוצאות ההליך.

75. אולם לאורך כל הליך עבודת הוועדה, החל מקבלת התלונה ובמהלך הבירורים הביטחוניים והפילייים הקדחתניים אודות המורה, לא נשמע קולו. זכות טיעון ניתנת לו רק אם פיטורים או שלילת היתר העסקה עומדים על הפרק, ולאחר שהוועדה גיבשה את עמדתה והעבירה את המלצותיה למנכ"ל. זאת למרות שגם לשיחות עם המפקחת או מנהל המוסד החינוכי, לנזיפות ולהערות בתיק האישי, עשויות להיות השלכות קשות על עתידו המקצועי.

76. לזכות הטיעון שמור "מקום של כבוד ביחסי העבודה בכלל, קל וחומר עת נשקלת אפשרות לסיום העסקתו של עובד" (ראו, בין היתר, ע"ע (ארצי) 47271-06-18 התאמה השמה ומידע (1995) בע"מ - הפוטח (5.7.2020)), מטרתה היא, בין היתר, העמקת והרחבת היריעה העובדתית בעניינו, מתן הקשר לדברים, ומתן אפשרות לפרט שעניינו נבחן להשפיע על ההחלטה (דפנה ברק-ארז משפט מינהלי א 499 (להלן: ברק-ארז)), בטרם תתגבש עמדת הרשות. ככל שמשרד החינוך מבקש להעמיק בהתבטאויותיו של מורה, יש להעביר לידיה את התלונה בעניינו ולשמוע אותו.

הסמכויות הנוגעות לטיפול בהתבטאויות של מורים אינן מקנות סמכות לפעילות הוועדה

77. כאמור, פגיעה בזכויות אדם תיתכן מכוח הסמכה מפורשת בחוק. נסקור להלן את מערך החקיקה בגדרו מוגבל חופש הביטוי של עובדי הוראה בישראל. ניוכח לגלות, כי אף אחד מדברי החקיקה שיפורטו, לרבות תיקוני החקיקה מושא עניין אבני, אינו מסמיך את משרד החינוך להקים גוף פנימי שיתחקק אחרי עובדי הוראה ויערוך בדיקות סמויות מפליגות בעניינם, ועל בסיסן יקבל החלטות בעניין התבטאויותיהם.

78. ואולם תחילה – מיפוי. קיימים דפוסים שונים להעסקת עובדי הוראה בישראל. חלקם מועסקים על ידי משרד החינוך, אחרים על ידי הרשויות המקומיות ו"בעלויות" (בלשון משרד החינוך) – גופים האחראים על ההפעלה והניהול של מוסדות חינוך, כדוגמת רשת אורט, רשת עמל או רשת דרכא (להלן: עובדי בעלויות). משרד החינוך משמש, לפיכך, גם כמעסיק של חלק מהמורים וגם כגורם המאסדר, במסגרת הפיקוח שלו על בתי הספר וסמכותו לתת רישיון הוראה או לשלול רישיון.

הדין החל על מורים עובדי מדינה

79. על עובדי הוראה שהם עובדי מדינה חל חוק המשמעת. סעיף 17 לחוק מתיר להעמיד עובד מדינה לדין משמעתי, בין היתר, בגין התנהגות שאינה הולמת עובד הוראה, או שעלולה לפגוע בתדמיתו ובשמו הטוב של שירות המדינה (סעיף 17(3)). הוראה דומה מופיעה בסעיף 9(3) לחוק הרשויות המקומיות (משמעת), החל על עובדי הוראה המועסקים על ידי הרשויות המקומיות.

80. סעיף 68 לחוק המשמעת אוסר על פיטורי עובד קבוע בגין עבירת משמעת שלא על פי פסק דין של בית הדין המשמעתי לעובדי מדינה, אלא אם כן הורשע בעבירה שיש עימה קלון. יצוין לעניין זה, כי סעיף 31 לחוק המשמעת מאפשר נקיטת אמצעי משמעת פנים-משרדי של "התראה" או "נזיפה"

על ידי השר או המנכ"ל, וזאת במקרים שבהם הוחלט שלא להעמיד את העובד לדין משמעתי בבית הדין למשמעת, ולאחר הליכי בדיקה שנעשו בידי גוף המוסמך לכך מכוח חוק בנציבות שירות המדינה.

81. בנוסף, חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959 (להלן: **חוק הסיוג**) קובע איסורים שונים העוסקים בביטוי החלים על עובדי מדינה, ובין היתר איסור לבקר את מדיניות הממשלה ומשרדיה, להשתתף בהפגנה או בתהלוכה בעלות אופי מדיני ולהשתתף בתעמולה פומבית לבחירות לכנסת. עם זאת, הגבלות אלה אינן חלות על כלל עובדי מערכת החינוך; על פי סעיף 1 לחוק הסיוג, "הממשלה תקבע, בהתייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת ובהודעה שתפורסם ברשומות, סוגים של עובדים בשירות המדינה או נושאי משרות בשירות המדינה, שעליהם יחולו איסורים אלה, דרך כלל או לתקופה שתקבע". רשימת העובדים שחלות עליהם הגבלות מכוח סעיף זה נקבעה בהחלטות ממשלה ובסעיף 42.321 לתקנון שירות המדינה (להלן: **התקשי"ר**). חוק הסיוג חל רק על עובדי הוראה ברמות בכירות, בהם מפקחים ומנהלי בתי ספר (במועד כתיבת שורות אלה תלויה ועומדת עתירה שעניינה סעיף 1(3) לחוק הסיוג והיקף תחולתו (בג"ץ 19411-08-24 **אברמוביץ' נ' הכנסת**)). סעיף 19 לחוק חינוך ממלכתי אוסר על מורים ועובדים אחרים במוסד חינוכי לנהל תעמולה לטובת מפלגה או ארגון פוליטי אחר בקרב תלמידים של מוסד חינוכי.

82. התקשי"ר, שאף הוא חל על עובדי הוראה שהם עובדי מדינה, אוסר בסעיף 42.537(ג) על עובדי מדינה בכל דרגה שהיא, לבקר באופן מעליב ופוגע את הממשלה, את משרדיה, ממשלות קודמות או מדיניות קודמת של משרדי הממשלה. נציבות שירות המדינה פרסמה חוזרים שונים שמבהירים סעיף זה, ואת ההתבטאויות הבאות בגדרו: חוזר משמעת מיום 30.10.2019 בנושא "התבטאויות עובדי מדינה ומניעת גזענות"; והנחיית אגף המשמעת בנציבות שירות המדינה מיום 30.5.2021 בנושא "טיפול משמעתי בהתבטאויות פוגעניות - קריטריונים". הנחיות אלה מבהירות את היקף המגבלות החלות על התבטאויות עובדי המדינה, ומתוות את אמות המידה לשיקול הדעת שצריכים מנכ"לי המשרדים שמקבלים פניה או תלונה הנוגעת להתבטאויות להפעיל בהחליטם על נקיטת הליכי משמעת נגד עובדים בשל התבטאויות.

העתקי חוזרי נציבות שירות המדינה בעניין הגבלת התבטאויות של עובדי ציבור מצורפים ומסומנים **ע/14**.

83. הנחיות אלה מתבססות על פסיקה ארוכת ימים, לפיה ניתן להגביל ביטוי רק אם קיימת "ודאות קרובה" ליצירת נזק או פגיעה בשירות הציבורי, או באינטרסים שאותם הוא משרת, כתוצאה ממנו (עש"מ 5/86 **ספירו נ' נציב שירות המדינה**, פ"ד מ(4) 227 (1986) (להלן: **עניין ספירו**)).

84. כמו כל עבירה משמעית, גם עבירות שמקורן בהתבטאויות מטופלות בהתאם להוראות חוק המשמעת והתקשי"ר. בהתאם לכך, במקרה שמתקבלת תלונה על עובד מדינה, האחראי במשרד נדרש לדווח לאגף החקירות בנציבות שירות המדינה על חשד לביצוע עבירת משמעת. אגף זה, בו עובדים חוקרים שהוסמכו לכך בחוק (סעיף 15 לחוק המשמעת), מבצע חקירה שבסיומה מועברים הממצאים לאגף המשמעת לקבלת החלטה בעניינו של העובד.

85. בפסיקת בית הדין לעבודה נקבע, שפיטורים של עובד הוראה בשל טענה בדבר התבטאויות אסורות הם פיטורי משמעת (להבדיל מפיטורין על רקע פדגוגי). בעניין **ברוכין** פסק בית הדין הארצי

לעבודה, שנקיטה בהליך פיטורים פדגוגיים במקום בהליך משמעת, בזמן שעילת הפיטורין נעוצה בהתבטאויות של אותו המורה, מהווה פגם היורד לשורשו של ההליך ומחייב את ביטולו (ע"ע (ארצי) 45370-04-24 **עיריית פתח תקווה - ברוכין** (18.6.2024)).

86. משמעות הדברים היא, שלמשרד החינוך, בדומה ליתר משרדי הממשלה, אין סמכות לקיים חקירות משמעת באופן עצמאי ופנימי. הסמכות לקיים הליכי חקירה, סמויה או גלויה, נגד עובדי מדינה מסורה לפי חוק המשמעת אך ורק לחוקרים שהוסמכו לכך בחוק, על ידי נציב שירות המדינה. פתיחת ערוץ מקביל לטיפול במורים בתוך משרד החינוך מתבצעת ללא סמכות, פוגעת בזכויות אדם מוגנות, וגורמת לפגיעה קשה בשוויון בין עובדי מדינה שונים.

סמכות משרד החינוך למנוע השפעה מזיקה על תלמידים

87. כאמור במבוא, חובתו של משרד החינוך להגן על מערכת החינוך ולמנוע השפעה מזיקה על תלמידים, בין היתר באמצעות הפסקת עבודתם של מורים בכל דפוס העסקה שהוא, וזאת במסגרת סמכויותיו כגורם המפקח והמאסדר. סעיף 18 לחוק חינוך ממלכתי, המסדיר את פעילותם של מוסדות החינוך הממלכתיים הנמצאים בבעלות המדינה ועובדיהם הם עובדי מדינה, מאפשר למנכ"ל משרד החינוך לפטר עובד הוראה המועסק על ידי המדינה, במקרה בו "העובד נקט התנהגות בעלת אופי מיני, אשר לנוכח היותו עובד הוראה יש בה משום חומרה מיוחדת". כיום, לאחר חקיקת החוק החדש, נוספו לכך אף עבירות טרור, ופרסום דברי שבח והזדהות עם מעשה או ארגון טרור.

88. ביחס לעובדי בעלויות של מוסדות החינוך המוכרים שאינם רשמיים, סעיף 16 לחוק הפיקוח מאפשר למנכ"ל משרד החינוך לסרב לתת רישיון הוראה באחד מששת מקרים המפורטים בו (שניים מהם נוספו בחוק החדש), וסעיף 18 מתיר לו לבטל רישיון הוראה בגינם. אלה המקרים: א. הרשעה בעבירה שיש בה כדי לפגוע בביטחון המדינה; ב. הרשעה בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה השר סבור כי העובד לא ראוי לשמש כעובד חינוך; ג. בהתנהגות העובד יש "משום השפעה מזיקה על תלמידים או קטינים"; ד. העובד פוטר מטעמים פדגוגיים; ה. העובד עשה מעשה הזדהות עם ארגון טרור, לרבות פרסום דברי שבח ואהדה; ו. העובד ביצע מעשה המהווה עבירת טרור.

89. תקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים), תשי"ד-1953 (להלן: **תקנות חינוך ממלכתי**), חלות על מוסדות ממלכתיים רשמיים ומוסדות המוכר שאינו רשמי כאחד, ומסדירות את התנאים להכרזה על מוסד חינוך כמוסד מוכר. סעיף 7 לתקנות מסדיר את הליך פסילתם של מורים ומנהלים בשני מסלולים: האחד מטעמים פדגוגיים והשני הוא פסול "מחמת התנהגות הנוגדת את המוסר או הנוהג לגבי תפקידיהם". לוח הזמנים וההליך בכל אחד מהמסלולים שונים: כשמדובר בפיטורים פדגוגיים תיפסק העסקת המורה בתום שנת הלימודים. כשמדובר בפיטורי משמעת, השר "יחקור בדבר ויתן לאותו מנהל או מורה הזדמנות להשמיע את דבריו להאשמות שהובאו נגדו" (תקנה 7(ב)(2) לתקנות החינוך הממלכתי); ככל שהשר התרשם שהאשמות מבוססות, עליו להודיע לבעל המוסד שעליו לפטר את המנהל או המורה "תוך 30 יום מיום מתן ההודעה או תום שנת הלימודים".

90. הפרוצדורה להפסקת העסקת עובדי הוראה (עובדי מדינה, רשויות מקומיות ובעלויות) מפורטת בתקנון שירות עובדי ההוראה, שהתקין משרד החינוך (להלן: **התקנון**). במקרה של פיטורי

משמעת, מנהל המוסד החינוכי נדרש להתרות בכתב בפני המורה, ופיטוריו יתבצעו רק אם הוא חזר על עבירת משמעת בחמש השנים העוקבות (סעיף 16 בפרק 6.5 לתקנון). כשמגיעה ידיעה או תלונה מבוססת על עבירה פלילית או מוסרית שביצע לכאורה עובד הוראה, ניתן להשעותו זמנית עד לבירור העניין (סעיף 22 בפרק 6.5 לתקנון). עם זאת, למנהל בית הספר או למפקח אסור לפתוח בחקירה, ולא להקים ועדת בירור פנימית:

”אם הגיעה לידי המנהל או המפקח הכולל תלונה או ידיעה מבוססת כנגד מורה שעבר עברה פלילית או מוסרית, לא יפתח בחקירה ולא יקים ועדת בירור פנימית, אלא יודיע מיד על כך לבעלות בית-הספר ולראש החטיבה, אשר יודיע על כך ליו”ר המזכירות הפדגוגית” (סעיף 22 בפרק 6.5 בתקנון).

91. עוד קובע התקנון, שבמקרה שיו”ר המזכירות הפדגוגית והבעלות סבורים שיש חשד לביצוע עבירה פלילית עליהם להעביר את העניין לטיפול משטרת, וכשמתעורר חשד לעבירה משמעתית, עליהם להעביר את הנושא לדיון בחטיבה במשרד החינוך הנוגעת בדבר (סעיף 23 בפרק 6.5 לתקנון). בכל מקרה אחר של עבירת משמעת, כאמור, האחראי על הטיפול בה הוא מנהל בית הספר שנדרש לשלוח מכתב התראה לאותו המורה, ולאחר שניתנת למורה הזדמנות להגיב בכתב, העניין מובא לדיון בפני מפקח משרד החינוך, הבעלות והמנהל.

לסיכומו של היבט זה: מנגנוני ההתחקות אחר מורים מתבצעים ללא עיגון בחוק

92. כלל יסוד בשיטת המשפט בישראל, הוא שרשויות השלטון רשאיות לפעול רק מכוח הסמכויות שהעניק להן המחוקק. הרציונל לכך ברור: הוא מבטיח שהפעלת כוח שלטוני, ובפרט כזה שעלול לפגוע בזכויות אדם, תיעשה בגבולות שהתווה המחוקק ותהיה כפופה לתנאים ולמגבלות שקבע (בג”ץ 8647/22 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ’ משרד הרווחה והביטחון החברתי**, בפסקאות 32-33 לפסק דינו של השופט אלרון (18.9.2025) (להלן: **עניין האגודה לזכויות האזרח**); בג”ץ 6824/07 **מנאע נ’ רשות המסים**, בפסקאות 13-14 לפסק דינו של השופט פוגלמן (22.10.2010) (להלן: **עניין מנאע**)).

93. עקרון חוקיות המנהל, המעוגן בפסיקת בית המשפט העליון מקדמת דנא, הן באופן כללי והן ביחס למורים (עניין **שייב**), קיבל עיגון חוקתי מפורש עם חקיקת חוקי היסוד. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק יסוד: חופש העיסוק מתנים פגיעה בזכויות בכך שמקור הפגיעה יעוגן ”בחוק” או ”לפי חוק ... מכוח הסמכה מפורשת בו”. משמעות הדברים היא, שכל אימת שרשות מינהלית מבקשת לפגוע בזכויות יסוד, עליה להצביע על מקור סמכות מפורש, ברור וחד משמעי (ראו, בין היתר, בג”ץ 355-79 **קטלן נ’ שירות בתי הסוהר**, פ”ד לד(3) 294 (1980) (להלן: **עניין קטלן**); עניין **האגודה לזכויות האזרח; עניין פלונית**; בג”ץ 8298/22 **הסניגוריה הציבורית נ’ היועצת המשפטית לממשלה** (1.8.2025)).

94. עיקרון חוקיות המינהל אינו מצטמצם אך לפגיעה בזכויות יסוד, אולם כשפעולת הרשות פוגעת בזכויות חוקתיות, בהן עוסקת עתירה זו, נודעת להקפדה על עיקרון זה חשיבות יתרה. כבר נפסק, כי במקרים אלה הרשות אינה רשאית להסתפק בהפניה להוראת חוק כללית שעשויה להתפרש כמקור הסמכה לפעולתה. על ההסמכה לפעולה להיות ברורה, מפורטת ומפורשת בחקיקה ראשית (עניין **מנאע**, בפסקה 14). עוד נפסק, כי ככל שלזכות היסוד מושא הפגיעה הפוטנציאלית יש זיקה עניינית הדוקה לזכויות אדם מוגנות, וככל שמדובר בזכות מרכזית יותר, כך תפורש ביתר הקפדה

הדרישה לקיומה של הסמכה מפורשת בחוק (שם), בפסקה 47. וראו עוד דפנה ברק-ארז, פרק 4, חוקיות המינהל ודרישת הסמכות).

95. בענייננו, כאמור, אין כל חוק מכוחו יכול משרד החינוך לינוק סמכות להקמת מנגנוני חקירה ובילוש אחר מורים, איסוף מידע בעניינם וניתוח התבטאויותיהם, תוך עירוב השב"כ וקביעת ממצאים מרחיקי לכת על עובדי הוראה, "בשלב מקדמי", כטענת המשיבים, ובשל תלונה שהגיעה לפתחו של משרד החינוך. המשרד אינו רשאי לפנות לשב"כ ולדרוש מידע על מורים. במהלך הדיונים בחוק החדש, ביקשו מציעיו לעגן בתיקוני החקיקה מנגנון העברת מידע בין השב"כ למשרד החינוך, ביוזמת משרד החינוך ולדרישתו, בעקבות תלונות על מורים. הייעוץ המשפטי לממשלה התריע, שעיון פרקטיקה כזאת בחקיקה מעורר קשיים משפטיים ניכרים, וכי "בנסיבות מסוימות הסדרתה בחקיקה יכולה אף לעלות לכדי מניעה משפטית משום פגיעתה הגורפת בזכות הפרטיות כמו גם התיוג הגורף של אוכלוסיית עובדי ההוראה והאפקט המצנן שעשוי להיות לה ביחס לחופש הביטוי" (פרוטוקול מס' 179 של וועדת החינוך התרבות והספורט מיום 26.3.24, בעמ' 45). בוודאי שהמשרד אינו רשאי לעגנה בנהליו הפנימיים בדרך עוקפת הליכי חקיקה.

96. אף ההיתר שניתן לשר ולמנכ"ל בחוק המשמעת, לנקוט ב"נזיפה" ו"התראה" כלפי מעשה או מחדל של עובד שיש בהם "משום עבירת משמעת", אינו מבסס סמכויות חקירה ואגירת מידע, ודאי לא כאלה שנאספים ונאגרים בחדרי חדרים, בסתר וללא ידיעת המורה.

97. חוק הפיקוח וחוק חינוך ממלכתי, אותם תיקן החוק החדש, אינם מזכירים ולו ברמז ועדת סינון לביטויים. אף ההיתר שניתן בחוק לפטר מורים בגין הזדהות עם ארגון טרור ועידוד ותמיכה במעשה טרור – עבירות ביטוי – אינו מנביע סמכות להקמתה ולפעולתה ולביצוע חקירות בעניינם של מורים. כבר נפסק, כי שעה שנפגעות זכויות אדם, וזכויות חוקתיות בפרט, אין די בהוראת חוק "שיכולה להתפרש כמקור סמכות", ושלא ניתן להסתפק אף בהסמכה מפורשת בחקיקת משנה, שאינה מעוגנת בהסמכה ברורה ומפורשת בחקיקה (ראו, בין היתר, עניין **האגודה לזכויות האזרח**; עניין **פלונית**; עניין **מנאע**).

98. אף טענת המשיבים בתצהיר תשובתם ובמענה לעותרים (נספחים ע/8 ו-ע/10), לפיה עבודת הוועדה מהווה שלב מקדמי בלבד, שלאחריו מועברת ההחלטה לגורם המוסמך, אינה מכשירה את פעולתה. יש לבחון מכוח איזו סמכות נאסף המידע, נערכת הבדיקה ומתגבשת התשתית העובדתית שבבסיס ההחלטה. בדיקות מקדמיות אינן פטורות מעקרון חוקיות המינהל כאשר הן עצמן מפעילות כוח שלטוני ופוגעות בזכויות, והקביעה לפיה תוצרי הבדיקה משמשים לאחר מכן גורם מוסמך, מנכ"ל המשרד, אינה מקנה בדיעבד סמכות לשלב ההתחקות והבירור (ראו והשוו: עמל"ע (מחוזי י-ם) 56780-09-17 **ידיד נ' ועדת האתיקה המחוזית של לשכת עורכי הדין מחוז תל אביב**, בפסקה 30 (10.1.2018)).

99. אף סמכויות העזר שהוקנו לרשויות בסעיף 17 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, לקבוע נהלי עבודה ככל שאלה לא נקבעו בחיקוק, אינן יכולות להוות מקור סמכות למעקב ולפגיעה בזכויות אדם. סמכויות אלה נועדו לאפשר לרשות להגשים סמכות שהוקנתה לה בחוק; הן אינן מקור עצמאי להפעלת אמצעים הפוגעים בזכויות יסוד. פסיקה עקבית קובעת, שסמכות עזר או סמכות כללית אינה מספיקה כאשר פעולת הרשות המינהלית פוגעת בזכויות יסוד. בעניין **פלונית**, אשר עסק בחקירות שמבצעות ועדות רפואיות **סטטוטוריות** הפועלות מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959, נפסק שהוועדות אינן רשאיות לבצע חקירות סמויות ללא מקור בדין שמעגן

סמכות ברורה לעריכתן (שם, בפסקה 55). במקרים כאלה, כאמור, נדרשת הסמכה מפורשת וברורה בחוק (וראו גם: בג"ץ 3267/97 **רובינשטיין נ' שר הביטחון**, בפסקה 30 לפסק דינו של הנשיא ברק (9.12.1998); בג"ץ 2109/20 **בן מאיר נ' ראש הממשלה** (26.4.2020)).

100. מקל וחומר, שאין לראות בנהלי משרד החינוך מקור מסמך. הנחיות מינהליות אינן מקיימות את דרישת ההסמכה (בג"ץ 1437/02 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים**, פ"ד נח(2) 746, בפסקאות 4-5 לפסק דינה של השופטת חיות (2004); **עניין קטלן**).

101. למשרד החינוך, ממש כמו למשטרה, אסור לבצע ניטור יזום לצורך גילויי עבירות הסתה וביטוי. לאחרונה אף ניתן על ידי בית המשפט העליון צו ארעי, האוסר על המשטרה "לבצע ניטור יזום אחר אנשים ספציפיים לצורך גילוי עבירות הסתה וביטוי מכל טעם שאינו מלמד על חשד לביצוע עבירה, ובהיעדר אישור הפרקליטות" (בג"ץ 71386-03-26 **זולת נ' השר לבטחון לאומי** (29.3.2026)). איסור על ניטור יזום נפסק אף שעה שמשרדי ראש הממשלה והחוזר אספו מידע ברשתות החברתיות על עמותות ישראליות במטרה להביא להפסקת מימון לפעילותן, בטענה שהם פועלים לדה לגיטימציה של ישראל (בג"ץ 8131/18 **בן מאיר נ' ראש הממשלה** (25.11.2019)). עוד קודם להליך המשפטי הודיעה ראש אשכול ביטחון במחלקת ייעוץ וחקיקה לעותר שם, ש"פעולה של גורם ממשלתי לאיסוף מידע על ישראלים... מחייבת הסמכה בחוק". בהתאם, הנחה היועץ המשפטי לממשלה דאז "את הגורמים האמורים שאין לאסוף כל מידע כזה, וכי מידע שנאסף יימחק ולא ייעשה בו שימוש בעתיד". כך יש לנהוג אף כאן.

העתק מענה הייעוץ המשפטי לממשלה מצורף ומסומן ע/15.

102. הנה כי כן, בירור תלונות הנעוצות בענייני משמעת של עובד הוראה, בין אם עובד מדינה ובין אם עובד בעלויות, שלא במסגרת הוראות החוק המסמיכות, פוגע באופן חמור בזכותם של עובדי ההוראה להליך הוגן. מנגנוני החקירה ובירור התלונות על התבטאויות מורים שהקים לעצמו משרד החינוך עוקפים את ההליך המשמעתי הקבוע בחוק ובתקנונים. כך, בדרך של "מסלול עוקף" מינהלי, מקיים משרד החינוך הליכים שתוצאתם עלולה להיות שבירת מטה לחמם של עובדי הוראה. "מסלול עוקף" זה אינו עורך את האיזונים המתבקשים עם זכויות היסוד הנפגעות, ואינו מכיל הגנות נדרשות.

103. המסקנה היא שמשרד החינוך נטל לעצמו, שלא כדין, סמכויות מפליגות לקיים מנגנונים לניטור, התחקות ואיסוף מידע אחר מורים העוסק בהתבטאויותיהם, ולבצע הליכי בדיקות וחקירות על עובדי הוראה בגין תלונות שהתקבלו בעניינם. המשרד הקים לעצמו "ועדת הסתה", ואף מינה מקרב עובדיו חוקרי אכיפה. אלה קובעים ממצאים עובדתיים ומשפטיים בעניינם של מורות ומורים. כל זאת, ללא מקור מסמך בדין, ותוך פגיעה אנושה בזכויות יסוד של רבבות עובדי הוראה. דינם של כלל המנגנונים הללו, לרבות ועדת ההסתה והנהלים מכוחם היא פועלת, הוא בטלות.

אפילו היתה סמכות, מבנה הוועדה, כמו גם החקירות והבדיקות, אינם סבירים ואינם מידתיים

104. ואחרי כל אלה, וגם לו היה בסמכות משרד החינוך לערוך פעולות חקירה וניטור סמויות אחר עובדי הוראה והתבטאויותיהם, הוועדה ועבודתה, והנהלים המכתיבים אותם, אינם סבירים ואינם מידתיים. התועלת שבקיום ועדת הסתה במשרד החינוך, בין בכובעה הישן ובין בכובעה החדש, כלל לא ברורה. הסתה לגזענות, לאלימות ולטרור, כפי שנטען כבר, היא עניין לבתי הדין המשמעתיים ולמשטרה לענות בו. המענה לבקשת חופש המידע מגלה, שעיקר התלונות המתקבלות על מורים מסתיימות בשיחות בירור. משמעות נתון זה, היא שאין כל צורך בסאגת הבדיקות המעמיקות, הפוגעניות והממושכות, אשר נערכות למורים עם קבלת כל תלונה ותלונה.

105. מנגד, הנזק שגורמות פעולות ההתחקות והבילוש לכלל אוכלוסיית המורים, ולאוכלוסיית התלמידים, הוא עצום. מאז טבח ה-7.10 ופרוץ המלחמה עקובת הדם בעקבותיו, מורים, בפרט ערבים, אינם מהינים לפתוח את הפה, בכתות ומחוצה להן, מחשש שיבולע להם (לעניין זה ראו גם נייר מדיניות, "השפעת מצב החירום על שילובן של מורות ערביות בחינוך העברי", **סיכוי-אופוק**, יולי 2025). האפקט המצנן מתפשט, ומוליד אווירת פחד. הוא פוגע גם בביטויים שאף לתפיסת משרד החינוך הם לגיטימיים. הוא מונע מרבות אנשי הוראה לקחת חלק בשיח הציבורי הפוליטי. הוא פוגע בכבודם ובאוטונומיה שלהם. הוא פוגע בדמוקרטיה.

106. דוקטרינת האפקט המצנן ביחס לחופש הביטוי, ובעיקר חופש הביטוי הפוליטי, זכתה להכרה נרחבת בפסיקת בית המשפט. היא הטמיעה את התפיסה, "כי בחינה חוקתית של שאלת הפגיעה בחופש הביטוי מחייבת התבוננות רחבה יותר ביחס להשפעתו של המעשה השלטוני על מימוש הזכות לחופש הביטוי" (בג"ץ 2996/17 **ארגון העיתונאים בישראל - הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' ראש הממשלה**, בפסקה 4 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז (23.1.2019); ראו גם: עניין **אבנרי**, בפסקה 27 לפסק דינו של השופט דנציגר; דנ"פ 7383/08 **אונגרפלד נ' מדינת ישראל**, בפסקה 10 לפסק דינו של השופט ריבלין (11.07.2011)).

107. העותרים אינם חולקים על כך שמניעת הסתה במערכת החינוך בכלל והסתה לטרור בפרט, והגנה על תלמידים, הן תכליות ראיות וחשובות. אך אין בהן על מנת להקים מנגנון פיקוח ושיטור על עובדי הוראה. דומה כי חרף ההצהרות המשיבים, לפיהן "משרד החינוך פועל לאכיפת מגבלות על חופש הביטוי בזהירות המתבקשת ותוך עריכת איזון מתמיד" (תצהיר התשובה בסעיף 25), המשיבים עיצבו במודע מנגנון שפגיעתו בזכויות היסוד של עובדי ההוראה קשה, מנגנון שחורג במידה ניכרת מהמנגנון הקבוע ביחס לכלל עובדי המדינה. אין לכך הצדקה.

108. נתעכב תחילה על הרכב הוועדה, הפסול מיסודו. תחילה, בשל כך שכלל חבריה הם עובדי משרד החינוך, ושנית בשל העובדה שחלק הארי מחבריה הם אנשי ביטחון, אכיפה ומשמעת. מטבע תפקידם, עוסקים גורמים אלה באיתור סיכונים, בהערכת מסוכנות, באכיפה ובהפעלת אמצעי משמעת. בהרכב הוועדה יש הטיה מובנית לעבר אימוץ פריזמת פרשנות ביטחונית-אידאולוגית, פריזמה של מסוכנות.

109. ואכן, תחקיר "הארץ" מלמד, שהתבטאויות מורים נבחנות בעיניים של נאמנות לשלטון וחשש לרדיקליזציה. כאמור בחלק העובדתי לעתירה, מורים נקראו לשיחות בירור ולשימועים אף שלא

הייתה בהתבטאויותיהם הסתה לטרור או תמיכה בו, אלא אך ביקורת פוליטית, אף אם חריפה, נוקבת ומעליבה - נושא שבסמכות בתי הדין למשמעת.

110. לחברי הוועדה אין כל מומחיות המכשירה אותם לדון ולהכריע במשמעות ביטויים, בחופש הביטוי הפוליטי ובהסתה, ובהשפעתם של ביטויים על תלמידים. בוועדה אין ולו חבר אחד שניחן במומחיות הלשונית והתרבותית הנדרשת לבחינת ביטויים ופרשנותם, בפרט כשאלה נכתבים בערבית, ולא חבר בהם ולו גורם פדגוגי אחד, הכשיר לבחון קיומה או היעדרה של השפעה מזיקה על תלמידי בשל התבטאויות עובד ההוראה, בהתאם לסמכות המנכ"ל המעוגנת בסעיף 16(ב)(3) לחוק הפיקוח. אף חברותם של נציג אגף כוח אדם בהוראה ושל נציג המחלקה המשפטית במשרד אינם מרפאים זאת. הם אינם אנשי חינוך, ואף עשויים להימצא בניגוד עניינים מוסדי.

111. הרכבה של ועדה הוא תנאי מהותי לתקינות ההליך המינהלי שעליו היא מופקדת ולהחלטותיה. על חברה להחזיק במומחיות הרלוונטית לתחום שבו היא עוסקת. כבר נפסק, כי אין די במומחיות המשיקה לתחום אלא נדרשת מומחיות בתחום עצמו, "במובנו הגרעיני", וכי ועדה שחברה אינם בעלי מומחיות מקצועית רלוונטית מחזיקה ב"כלים מוגבלים, בלשון המעטה" (בג"ץ 4767/22 **אדם טבע ודין אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ממשלת ישראל**, בפסקאות 30-31 (24.3.2024)). לעניין חשש להטיות מוסדיות של חברי ועדות ראו: בג"ץ 6976/05 **המכללה לחינוך גופני ע"ש זינמן במכון וינגייט בע"מ נ' משרד החינוך, התרבות, המדע והספורט**, והפניות לפסיקה נוספת בפסקה 13 שם (11.8.2009); לעניין החשיבות בשילוב גורמים חיצוניים ובלתי תלויים בהרכב ועדה, כמנגנון חיוני שנועד לאזן את כוחה של הרשות המבצעת ולמנוע פגיעה במינהל תקין, ראו והשוו: דג"ץ 70105-05-25 **ממשלת ישראל נ' מכון לואיס ברנדייס לחברה, לכלכלה ולדמוקרטיה, המסלול האקדמי המכללה למינהל מיסודה של הסתדרות הפקידים בתל אביב** (3.2.2026)).

112. אף הגדרתה של הוועדה כ"גוף מייצג" וכגוף "ממליץ", כפי שהדגישה המדינה בתצהיר התשובה שוב ושוב, אינו פוטר את חברה מעקרונות ההליך ההוגן ומכללי הצדק הטבעי (בג"ץ 5734/98 **עזריאל נ' ועדת המשנה של מועצת מקרקעי ישראל**, פ"ד נג(2) 8, בפסקה 11 (1999); **ברק-אריז בעמ' 553**). בהתאם, הניסיון הניכר שעורכים המשיבים להמעט מתפקיד הוועדה וממהותה, והצגתה השיטתית רק כ"גוף מנתב", מעין חוליית קישור, חוטא למציאות. הוועדה, כאמור, יכולה להורות על ביצוע בדיקות נוספות לעובד לאחר שקיבלה את "דוח המידענות" שנערך עליו. היא בוחנת התבטאויות, קובעת אם מדובר בהסתה, ובהתאם ממליצה אם להפנות את המקרה להליך פלילי, משמעתי או פדגוגי. היא מכריעה בשאלות של משמעות, תרבות, שפה, אירוניה, מטאפורות, הקשר פוליטי והנסיבות שבהן נאמרו הדברים. משעה שהוועדה – או הגורמים הפועלים מטעמה – נדרשים לקבוע אם פרסום מסוים אכן מתאפיין בהסתה או שמא הוצא מהקשרו, היא מפעילה שיקול דעת מהותי ביחס לתוכן הביטוי.

113. הגדרתו הפורמלית של גוף מינהלי כ"גוף מייצג", אינה מייתרת את הבחינה של מהות תפקידו, ושל השפעת פעילותו על זכויות האדם. כך, בעניין **האגודה לזכויות האזרח** בחן בית המשפט את עבודת ועדות התכנון, הטיפול וההערכה של משרד הרווחה, העוסקות בדרכי טיפול בילדים בסיכון. גם ועדות אלה אינן מוסמכות לכפות את תכניות הטיפול שהן מגבשות; לצורך כך נדרשת פניה לבית המשפט לנוער. למרות זאת, בית המשפט לא הסתפק בהגדרתן של הוועדות כוועדות מייצעות. הוא עמד על תפקידן המהותי ועל השפעתן המעשית על זכויות היסוד של המשפחות שעניינן נדון בפניהן

והדגיש, כי אין להקל ראש במשמעותן המעשית של המלצות ועדות מקצועיות, אף כאשר ההכרעה הפורמלית מתקבלת בידי גורם אחר:

"אף מבלי להידרש לנתונים כאלה ואחרים, הניסיון היום-יומי מלמד כי במקרים רבים המלצותיהם של גופים מקצועיים מאושרות על ידי בתי המשפט, ואין סיבה ממשית להניח שמצב הדברים שונה ביחס להמלצות הוועדות. על אחת כמה וכמה לנוכח פערי הכוחות בין הצדדים... הנחה כי המלצת הוועדה אינה חורצת הלכה למעשה את גורלן של זכויות יסוד – היא הנחה מוקשית. מוקשית מאוד" (שם, בפסקה 65 לפסק דינו של השופט אלרון).

114. כאשר המדינה מסדירה תחום המצוי בנקודת האיזון שבין ההגנה על מערכת החינוך ועל שלומם של תלמידיה לבין חופש הביטוי הפוליטי של עובדי ההוראה וזכותם לפרטיות, על ההסדר לכלול מנגנונים מוסדיים ודינמיים שנועדו לרסן את הפגיעה בזכויות היסוד. נהלי 2016 ו-2025 עושים בדיוק ההיפך. הם מסדירים סמכויות חקירה סמויה ואיסוף מידע מפליגות, ללא מנגנוני איזון ובקרה שנועדו לצמצם את הפגיעה בזכויות מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה מחייב בחינה ממשית של חלופות אפשריות. מתקיני הנוהל, והשר שאישר אותו, לא טרחו לעשות כן.

115. אפשר היה לקבוע הרכב מקצועי שונה לוועדה, למתן את השפעת הגורמים הביטחוניים בה, לכלול בה מומחים לשפה, לפרשנות ולחינוך, ולשלב בה בעל מומחיות במשפט חוקתי ובזכויות אדם, שיבצעו את האיזון הנדרש בין הגנה על מערכת החינוך לבין הגנה על חופש הביטוי והפרטיות של עובדי ההוראה. ניתן היה לשבץ בוועדה אנשי מקצוע מהתחומים הנדרשים שאינם עובדי משרד החינוך, במטרה למנוע ניגוד עניינים מוסדי פוטנציאלי. ניתן היה לקבוע, למשל, מנגנון סינון מוקדם של תלונות שהתקבלו על עובדי ההוראה, אולם הנהלים אינם מאפשרים לדחות תלונות שאינן מגלות כל עילה להתערבות לפני איסוף המידע הנרחב. ניתן היה לחייב בנוהל פנייה לפרקליטות המדינה וקבלת אישור לפתיחה בבדיקת התבטאויותיו של העובד, אולם למרות טענת המדינה כי היוועצות עם הפרקליטות מתקיימת (סעיף 52 לתצהיר), אין לכך כל ביטוי בנוהל. ניתן היה לקבוע עוד, שעובד ההוראה יקבל הודעה על התלונה מיד עם קבלתה, ושתינתן לו אפשרות להשמיע את עמדתו בטרם תחליט הוועדה על פתיחת בבירור מעמיק ופולשני בעניינו. כל אלה לא קרו. ונזכיר: הוועדה פעלה קרוב לעשור מבלי שדבר קיומה פורסם כלל, ובלי שעמדה לביקורת משפטית וציבורית.

116. לקראת סיום וסיכום, בבחינת last but not least, נזכיר שחוק חינוך ממלכתי מונה בין מטרותיו היפות את חיזוק כוח השיפוט והביקורת בקרב תלמידים, יחס של כבוד לתרבותו והשקפותיו של הזולת וטיפול מחשבה עצמאית (סעיף 2(א) לחוק). מטרות אלה באות לידי ביטוי בתוכניות חינוך שונות (למשל, בתוכנית הלאומית ללמידה משמעותית ובחזור המנכ"ל שיצא במסגרתה (ראו בסעיף 58 לעתירה). עמדות ביקורתיות אינן סותרות את רוח החינוך הממלכתי. הקמת ועדת סתרים שעובדת במחשכים, באמצעות פקידים שאינם בעלי הכשרה פדגוגית ומשפטית מתאימה, ואשר פועלת להשתקתם ולהפחדתם של עובדי הוראה, פוגעת בערכי יסוד אלה של החינוך הממלכתי כפי שנקבעו בחוק.

סוף דבר

117. משרד החינוך יצר לעצמו מנגנוני בילוש והתחקות אחר מורים, בין באמצעות אגף משמעת ובין בדרך ועדות הסתה. פקידיו עורכים בדיקות אחר מורים, סורקים את התבטאויותיהם ברשתות החברתיות וקובעים קביעות עובדתיות ומשפטיות בעניינם. פעולות החקירה והבדיקה מתבצעות מכוח נהלים פנימיים, תוך פגיעה עמוקה בזכויות יסוד, וללא כל הסמכה חוקית. דינם של מנגנונים אלה, והנהלים מכוחם הם פועלים, הוא בטלות.

אשר על כן מתבקש בית המשפט העליון הנכבד להוציא מפניו צו על תנאי, ועם תשובת המשיבים להפכו למוחלט.

30 ביולי 2026

ד"ר מורן סבוראי, עו"ד

מירי גרוס, עו"ד

טל חסין, עו"ד

ב"כ העותרים